

SXEDIO.90U

11.8.1939: Ο ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΖΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΦΙΞΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗ ΓΟΥΙΛΛΙΑΜ ΜΠΑΤΤΕΡΣΙΛΛ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΕΙ ΜΕ ΤΑ ΜΕΛΑΝΟΤΕΡΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΤΑ ΣΚΛΗΡΑ ΜΕΤΡΑ- ΛΟΓΟΚΡΙΣΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΙΣ- ΠΟΥ ΕΙΧΕ ΕΠΙΒΑΛΕΙ Ο ΠΡΟΚΑΤΟΧΟΣ ΤΟΥ ΣΕΡ ΡΙΤΣΜΟΝΤ ΠΑΛΜΕΡ

Εκτός από το λαό και ο κυπριακός τύπος υποδέχθηκε το νέο Κυβερνήτη με πολλές ελπίδες προσβλέποντας με καλύτερες μέρες και καταγγέλλοντας το δικτατορικό καθεστώς του Πάλμερ.

Ο "Νέος Κυπριακός Φύλαξ" με άρθρο του την επομένη που έφθασε στη Λευκωσία ο νέος Κυβερνήτης **(11.8.1939)** έγραφε κάτω από τον τίτλο "δείξτε την εξώθυραν εις τους αυλοκόλακας εξοχώτατε":

" Την 2αν παρελθόντος Μαΐου ολιγάριθμος αστυνομική δύναμις, μερικοί προσκεκλιμένοι και ολφγοι περίεργοι ή τυχαίοι διαβάται της πλατείας Σεραγείου παρέστησαν κατά την τελετήν επί τη αναχωρήσει εκ Λευκωσίας του Σερ Ρίτςμοντ Πάλμερ.

Ουδεμία επευφημία ηκούσθη και ουδείς εξέφρασε μίαν έστω φράσιν συμπαθείας όπως απaráλλακτα και ολίγους μήνας προηγουμένως ότε αιφνιδίως ανεχώρει διά να μη επιτρέψη εις την νήσον το εν τοις πλείστοις αλληλέγγυος μετά του Σερ Ρίτςμοντ Διοικητής Λευκωσίας κ. Μόντακιου.

Αποδοκιμασία λοιπόν έκδηλος συνώδευε τον αποχωρούντα κυβερνήτην κατά το δι' αντιτορπιλλικού ταξίδιον του εις Αγγλίαν. Αποδοκιμασία του διοικητικού συστήματος του το οποίον επέβαλεν εις τον Κυπριακόν λαόν. Ο τύπος δεσμευμένος και μετά την αναχώρησιν του Κυβερνήτου εις το φίμωτρον της εφευρέσεως της εξοχότητος του δεν κατώρθωσε κατ' αρχάς παρά μόνον πλαγίως να εκφράσει την δυσφορίαν της κοινής γνώμης διά την Κυβερνητείαν του Σερ Ρίτςμοντ.

Μετ' ολίγον όμως, όταν τα πιεστικά μέτρα οπωσδήποτε, εχαλαρώθησαν εξωτερίκευσε την πικρίαν

της νήσου και με αδιάσειστον επιχειρηματολογίαν απέδειξε την οικτράν αποτυχίαν του συστήματος οφειλωμένου αποκλειστικώς εις την έμπνευσιν του μέχρι προ ολόγου Κυβερνήτου.

Οποία αντίθεσις τώρα. Ο λαός με ενθουσιασμόν υπεδέχθη χθες τον νέον Κυβερνήτην και προέβη εις εκδηλώσεις αι οποίαι ασφαλώς είχαν διπλήν έννοιαν. Επισήμαναν αφ' ενός καταδίκην του παλαιού συστήματος Πάλλμερ και αφ' ετέρου έκφρασιν ζωηράς ελπίδας διά πραγματικώς φιλελευθέραν διακυβέρνησιν της νήσου υπό του κ. Μπάττερσιλλ.

Ο τύπος σύσσωμος αγνόν όργανον της γνησίας θελήσεως του λαού εχαιρέτισεν ανυπόκριτα την άφιξιν του νέου Κυβερνήτου διότι εν τω προσώπω της αυτού εξοχότητος διαβλέπει τον ελευθερωτήν του τόπου αυτού από το σύστημα εκεινο που έτεινε να μεταβάλη ως προς το σημείον τούτο τον φασιστικόν άξονα εις τρίγωνον Βερολίνου- Ρώμης-Λευκωσίας".

Απευθυνόμενος ο συγγραφέας του άρθρου προς το νέο Κυβερνήτη τόνιζε:

"Εξοχώτατε,

Ο προκάτοχος σας εζήτηει να δικαιολογήσει το αυταρχικό του σύστημα διά τις δήθεν επιδοκίμασις του λαού αυταπατώμενος ότι ορθώς του διεβίβαζον τας πραγματικάς απόψεις του τόπου οι άνθρωποι τους οποίους αυτός διόριζε και αυτός έπαυε. Και οι άνθρωποι αυτοί διά να φανούν ευχάριστοι εις την εξοχότητα του, παρίστανον ότι ο μέν λαός πλέει εις πέλαγος ευδαιμονίας χάρις εις τον τρόπον διακυβερνήσεως του, ο δε τύπος είναι αργυρώνυτος και επικίνδυνος εις την δημοσίαν τάξιν.

Τα ίδια πρόσωπα είναι πιθανόν να σας πλησιάσουν και να σας ειπουν τα ίδια, θα σας συστήσουν ίσως ότι χάριν της διατηρήσεως της τάξεως πρέπει να επιβληθεί προληπτική λογοκρισία επί του Τύπου, όπως μέχρι του 1937 και διά να είναι συνεπείς προς τους εαυτούς των, οι κύριοι αυτοί θα είναι έτοιμοι να υποστηρίξουν ότι χάριν της δημοσίας τάξεως αφήνει παραγράφους ολοκλήρους προς φιλολογικά διηγήματα, ότι προς το δημόσιον συμφέρον

απηγόρευσε κάποτε την δημοσίευσιν μιας παραγράφου πολεμικού αναγνώσματος άγγλου συγγραφέως, αναφέροντος ότι κατά τον μέγαν πόλεμον ο Γερμανός αεροπόρος Ριχτοφέν κατέρριψεν άγγλικόν αεροπλάνον.

Θα σας πουν ίσως ότι χάριν της ησυχίας και της προόδου του τόπου δεν επιτρέπετο η δημοσίευσιν αγγελιών γάμων, κηδειών και αναχωρήσεων όταν έφθαναν εις τα δημοσιογραφικά γραφεία μετά την μεσημβρίαν, διότι ο λογοκριτής δεν εδέχετο να του υποβληθεί παρομοία ύλη παρά μόνο μέχρι της μεσημβρίας. Και θα επιμένουν ότι εξυπηρετείτο το γενικόν καλόν όταν συντάκτης της εφημερίδος ανέμενεν εις τον προθάλαμον τον λογοκριτήν να τελειώσει το δείπνον του διά να του εγκρίνη τους τίτλους των τελεγραφημάτων του άγγλικού πρακτορείου Ρώυτερ ή διά να απορρίψη, χωρίς καλά καλά να αναγνώση ύλην την οποίαν εχαρακτήριζεν ουχί ως είδησιν διότι κατά τας εσπερινάς ώρας μόνον ειδήσεις υπεβάλλοντο εις τον λογοκριτήν και ως εκ της τοιαύτης νοοτροπείας του λογοκριτή ηναγκάζοντο αι εφημερίδες να κυκλοφορούν πλήρεις διαφημίσεων εις την τελευταίαν των σελίδα διά να καλύψουν τον χώρον ο οποίος απηγορεύετο να μένη λευκός.

Εξοχότατε,

τα ίδια πρόσωπα θα σας είπουν ότι αι εκδηλώσεις υπέρ πολιτικών ελευθεριών είναι υποβολιμαίαι και ουχί αυθόρμητοι. Προχωρούντες δε περαιτέρω θα ζητήσουν να σας πείσουν ότι ο κ. Δ. Δημητρίου παρεπίσθη διά να παραιτηθή του δημαρχιακού αξιώματος του το οποίον του ενεπιστεύθη η ψήφος του λαού και ότι άλλος είναι ο λόγος και ουχί μια ανελευθέρα (εγκύλιος) του γραφείου της Παιδείας που τον εξηνάγκασεν να παραιτηθή της θέσεως του ως εφόρου των σχολείων Λάρνακος.

Θα σας υποδείξουν ότι ο κ. Γ. Βασιλειάδης ήτο αυτόνομον όργανον εις χείρας άλλων όταν καθ' ην εποχήν ήτο μέλος του Συμβουλευτικού Σώματος, ειργάζετο υπέρ παροχής πολιτικών ελευθεριών και όταν αργότερον προς τον αυτόν σκοπόν μετέβαινεν

μετά των κ.κ. Δημητρίου και Κληρίδη εις Λονδίνον διά να κατατοπίση πληρέστερον το Υπουργείον των Αποικιών και την αγγλικήν κοινήν γνώμην επί της εν Κύπρω καταστάσεως.

Θα σας είπωσιν επίσης ότι οι παραιτηθέντες τέσσαρες δημοτικοί σύμβουλοι Βαρωσίων υπέκυψαν εις μίαν αόρατον δύναμιν και ότι ο δημοτικός σύμβουλος Λάρνακος κ. Κλ. Λυσιώτης, όταν κατά την πρώτην από του διορισμού του συνεδρίαν εδήλωσεν ότι λυπεΐται διότι στερεΐται το πλεονέκτημα να κρατή την θέσιν ταύτην δυνάμει της ψήφου του λαού, ήτο όργανον της αυτής μυστηριώδους δυνάμεως.

Θα σας επαναλάβωσιν τα αυτά περίπου διά να σας δικαιολογήσουν τας αιτήσεις προς παροχήν πολιτικών ελευθεριών, τας υπογραφείσας υπό των δημάρχων Κερύνειας και Λαπήθου μετά των δημοτικών συμβουλίων, του αντιδημάρχου και δημοτικού Συμβουλίου Μόρφου και πλείστων μελών των κοινοτικών αρχών. Θα τολμήσουν εξοχώτατε, να ανακαλύψουν και μίαν δικαιολογίαν διά τας δηλώσεις των δημάρχων Λευκωσίας και Λεμεσού, οι οποίοι πιεζόμενοι υπό της κοινής γνώμης ετόνισαν ότι ετάσσοντο μεν υπέρ πολιτικών ελευθεριών, αλλά υπό ωρισμένας προϋποθέσεις.

Και αφού σας τα είπουν όλα αυτά θα σας είπουν ότι η πραγματική θέλησις του λαού είναι υπέρ του παρόντος καθεστώτος. Και προς απόδειξιν του ισχυρισμού των θα σας παραπέμψωσιν εις την προσφώνησιν του μουκτάρου της Ασσιας.

Θα σας είπουν ότι ναι μεν η Α. Ε. ο προκάτοχος σας εδήλωσεν επανειλημμένως ότι οι μουκτάραι και οι δήμαρχοι δεν πρέπει να αχσολούνται με την πολιτικήν, αλλά να περιορίζονται απλώς εις το να εξετάζουν μόνον τας ανάγκας της περιοχής των, αλλά ότι προκειμένου περί του μουκτάρου της Ασσιας επιτρέπη εξαίρεσις και ότι ο λόγος του μάλιστα εκκυκλοφόρησεν εις ειδικόν ανακοινωθέν του Γραφείου Τύπου.

Θα ζητήσουν λοιπόν να σας πείσουν ότι ο κ. Σκαρπάρης, αυτό είναι το όνομα του μουκτάρου, είναι

δεινός συνταγματολόγος, και ότι επομένως ήτο εις θέσιν να συγγράψη μόνος τον περισπούδαστον λόγον του, εμελέτησε κοινωνιολογίαν εις ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και επομένως είναι εις θέσιν να πραγματευθή μόνος δύσκολα κοινωνικά προβλήματα ότι είναι λογοτέχνης και επομένως ήτο δυνατόν μόνος να γράφη γλαφυρόν λόγον περισπούδαστον και όχι μόνον διά τα κοινωνιολογικά αποφθέγματα αλλά και διά το λογοτεχνικόν ύφος.

Θα σας είπουν πολλά και άλλα. Αλλά τότε ρωτήσατε κι' εσείς εξοχότατε: Διατί αγαπητοί κύριοι, ο λαός δεν προέπεμψε τον προκάτοχον μου ενώ τουναντίον υπεδέχθη εμέ ενθουσιωδώς; Οι Κύπριοι προφανώς δεν θα απαντήσουν. Σηκώστε τότε τον δείκτην της δεξιάς χειρός και δείξατε τους τη εξώθυραν. Αλλά ίσως τότε μερικοί δεν θα φύγουν και θα σας είπουν: Μας παρεξηγήσατε εξοχότατε, δεν εννοούσαμε αυτό, τουναντίον ο λαός θέλει ελευθερίες. Θα ελπίζουν ότι με τον τρόπον αυτόν θα αποκτήσουν και την ιδικήν σας εύνοιαν.

Αυτούς λοιπόν να περιφρονήσετε αμέσως. Είναι οι πλέον επικίνδυνοι διά το έργον σας, εξοχότατε".

Την ίδια ημέρα, **(11.8.1939)** ο " Ανεξάρτητος του Λύσανδρου Τσιμίλλη, (μετέπειτα όργανο του Κομμουνιστικού Κόμματος και του ΑΚΕΛ και ευρύτερα της Αριστεράς) έγγραφε:

" Είμεθα βέβαιοι ότι αναχωρούντες εκ Λονδίνου διά να κατέλθετε εις Κύπρον είχατε υπ' όψιν σας ότι εκαλείσθο να διοικήσετε (όχι) ένα τυχαίον λαόν, αλλά ένα πεπολιτισμένον λαόν με ιστορίαν χιλιετηρίδων, τον κυπριακόν λαόν, του οποίου η μεγίστη πλειοψηφία είναι Έλληνες, απόγονοι εκείνων οι οποίοι έδωσαν το φως τόσον εις την πατρίδα σας όσο και εις ολόκληρον τον κόσμον.

Εχοντες υπ' όψιν τούτο, δεν είναι δυνατόν παρά να κατήλθατε εις την νήσον διά να αποδώσετε δικαιοσύνην. Σήμερον ήδη πατάτε το κυπριακόν έδαφος. Δεν θα καταφύγωμεν εις λυρικές εξάρσεις και διθυράμβους. Επιθυμώνεν μόνον να γνωρίσωμεν προς

την υμετέραν εξοχότητα ότι ο λαός σας υποδέχεται πλήρης ελπίδων. Υπό το πρίσμα τούτο δέον να κρίνετε όλες τις εκδηλώσεις του. Ο λαός πιστεύει και αναμένει ότι επί της Κυβερνητείας σας την επίλυσιν όλων των ζωτικών προβλημάτων του τα οποία τόσον καταφανώς και αδίκως παρεγνώρισθησαν κατά το παρελθόν.

Ηδη ευρισκομένη εν Λονδίνω η υμετέρα εξοχότης, θα επληροφορήθη τον διακαή πόθον του Κυπριακού λαού, πόθον διαδηλωθέντα εις τα προς την Κυβέρνησιν υποβληθέντα υπομνήματα όπως τύχη αποκαταστάσεως εις τας συνταγματικές του ελευθερίας.

Τον πόθον του τούτον σας διαδηλώνει και σήμερον ο Κυπριακός λαός διά της θερμής προς την υμετέραν εξοχότητα υποδοχής του τόσον εις τον λιμένα της Λάρνακος όσον και εις την πρωτεύουσαν.

Και όταν η ημέρα αυτής της υποδοχής πασέλθη και θα θελήσετε να σφιγμομετρήσετε εκ του σύνεγγυς τα αισθήματα και τας σκέψεις του λαού, θα γνωρίσετε και τα ζωτικά και άλλα οικονομικά προβλήματα του διά την λύσιν των οποίων επιβάλλεται η πλήρης εκ των προτέρων ικανοποίησις του πρωταρχικού περί παροχής πλήρως συνταγμαστικών ελευθεριών αιτήματος μας".

Η ίδια εφημερίδα ερμηνεύοντας την επομένην την σημασία της υποδοχής προς τον Κυβερνήτην πρόσθετε:

" Το μεταοκτωβριανόν καθεστώς υπήρξε διά τον Κυπριακόν λαόν φρικτός εφιάλτης. Απεστερήθη επ' αυτού πάσης και της πλέον στοιχειώδους ελευθερίας. Προσθέτως εξηυρίσκετο και συκοφαντείτο. Δεν αναγνωρίζετο η καταγωγή του. Οι Έλληνες Κύπριοι απεκαλούντο Ορθόδοξοι εις δε τα σχολεία ημποδίζετο η διδασκαλία της ιστορίας ης φυλής του. Εφθασαν μάλιστα μέχρι του σημείου να εξωστρακίσουν εκ των σχολείων, τας εικόννας των ηρώων του 1821 καλ των Άγγλων και άλλων φιλελλήνων ως εάν οι γίγαντες εκείνοι υπήρξαν το ολιγώτερον κακούργοι. Επί πλέον ο τύπος εφημώθη απηγορεύετο επί ποινή αναστολής η έκφρασις της γνώμης του. Την επίσημον λογοκρισίαν,

διεδέχθη μια αφανής τοιαύτη, ασκουμένη διά της συχνής κλήσεως των διευθυντών των εφημερίδων εις τας κατά τρόπους διοικήσεις διά διοικητικών εντολών αι οποίαι διεβιβάζοντο εν πολλοίς και διά του τηλεφώνου.

Αλλά δεν είναι μόνον αυτά. Η απουσία του ενδιαφερομένου λαού εκ της διαχειρίσεως των υποθέσεων του, έσχεν ως αποτέλεσμα την μη επίλυσιν ζωτικών προβλημάτων του τόπου και επέτρεψεν εν πολλοίς την κατά τρόπον καταστρεπτικόν διά τα συμφέροντα του, μεταχείρησιν πολλών εξ αυτών. Δι' όλα αυτά το μεταοκτωβριανόν δικτατορικόν καθεστώς επλήρωσε με πικρίαν άφαντον την ψυχήν του λαού.

Ητο εύλογον η άφιξις της Α.Ε. του νέου Κυβερνήτου κ. Μπάτερσιλλ, ανδρός εγνωσμένης δημοκρατικότητος να αποτελέση ευκαιρίαν διά πανηγυρισμόν. Πανηγυρίζει ο λαός την άφιξιν της Α.Ε. ως απαρχήν της ιδικής του αποκαταστάσεως. Πανηγυρίζει και αγάλλεται πιστεύων και ελπίζων ότι ο κ. Μπάτερσιλλ, διά να διαλύση τον μεταοκτωβριανόν εφιάλτην, ο οποίος από οκταετίαν βαρύνει το στήθος μας, ως τεράστιος ογκόλιθος, ότι ήλθε διά να εκκαθαρίση το έδαφος από τας προκαταλήψεις και τας παρεξηγήσεις. Οτι τέλος ήλθε διά να μας αποδώση δικαιοσύνην.

Εις τούτο έγκειται η ερμηνεία της χθεσινής πανηγυρικής υποδοχής. Εξοχώτατε, ο λαός ατενίζει προς υμάς μετά πίστεως και ελπίδος. Αναμένει να του αφαιρέσετε την πικρίαν την οποίαν τον επότισε μία κατά το παρελθόν δικτατορική μεταχείρησις αρμόζουσα μόνον εις ανδράποδα".